

SARI SALTUK¹

EHL-İ BEYT

ÇINAR ATA

RESİMLEYEN
SELÇUK ÖREN

[X](#) [@](#) [f](#) / otukennesriyat

YAYIN NU: 2163
ÇOCUK/GENÇLİK: 57

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NU: 49269

ISBN: 978-625-408-784-4 978-625-408-783-7 (Tk)

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

1. Basım: 2024
2. BASIM

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50

Genel Müdür: Ertuğrul Alpay

Genel Yayın Yönetmeni: Göktürk Ömer Çakır

Editör: Ayşegül Karayama

Grafik ve Kapak Tasarımı Uyarlama: Damla Acar, Ceyhan Durmaz

Baskı: İmak Ofset Basım Yayın AŞ
Akçaburgaz Mah. 137. Sokak Nu:12 Esenyurt/İstanbul
Tel: (0212) 444 62 18
Sertifika Nu: 71320

İstanbul - 2024

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Alper Kağan Üçer/Çınar Ata: 1972 yılında Niğde’de doğdu. Uludağ Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümünü, “Uluslararası Hukuka Göre Doğu Türkistan’da İnsan Hakları İhlalleri” teziyle bitirdi.

Ötüken Neşriyat tarafından yayımlanan kitabı *Sarı Saltuk Baba*, “Gök Girsin Kızıl Çıksın - Çınar Ata’nın Sarı Saltuk Baba Romanında Halk Bilimi ve Tasavvufî Unsurlar” başlığıyla Dr. Oğuzhan Aydın tarafından doçentlik tez konusu olarak incelendi. Aynı zamanda Arnavutça, Azerbaycan Türkçesi gibi birçok dile çevrildi.

Yayımlanan Kitapları

Ülkü (Berikan Yayınevi)

Hangâh - esâtîrü’l-evvelin - Öncekilerin Masalları (Ötüken Neşriyat)

Sarı Saltuk Baba: Sur’a Üftenene Kadar (Ötüken Neşriyat)

Hoca Ahmed Yeseû: Sarp Yokuş (Panama Yayıncılık)

Sümeyye (r.anhâ) - *Asla Boyun Eğme* (Panama Yayıncılık),

Seyyid Nesimî: Dosdoğru Yol (Ötüken Neşriyat),

Hazret-i Muhammed (Ayyıldız Kitap)

Hâce Ubeydullah Ahrâr (Ötüken Neşriyat)

Altın Silsile "Müşâhede" (Ötüken Neşriyat)

Selçuk Ören: 1985 yılında İstanbul’da doğdu. 2014 yılında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinden mezun oldu. 2011 yılından beri çeşitli reklam ajansları, yayınevlere ve yapım şirketleri için illüstrasyon, çizgi roman ve animasyon filmler üretmektedir.

2014 yılında yazıp çizdiği ilk çizgi romanı “Şehzade Yangını: Birinci Kitabı” yayınladı. 2022 yılında yazıp yönettiği ilk kısa filmi “The Maze”, 50’den fazla ulusal ve uluslararası film festivalinde gösterildi ve ödüller kazandı.

İÇİNDEKİLER

Fatih Sultan Mehmet Buyruđu › 9

Horasan'ın Ermiş Alpları › 21

Atabey Abdülaziz - Hoca Seravil › 33

İmam Hüseyin'in Atı "Zülcenah" › 49

Sarı Saltuk › 65

Hazret-i Hızır/Hz. İlyas/Menuncer › 93

Ayasu Dimitri › 103

Ehl-i Beyt › 117

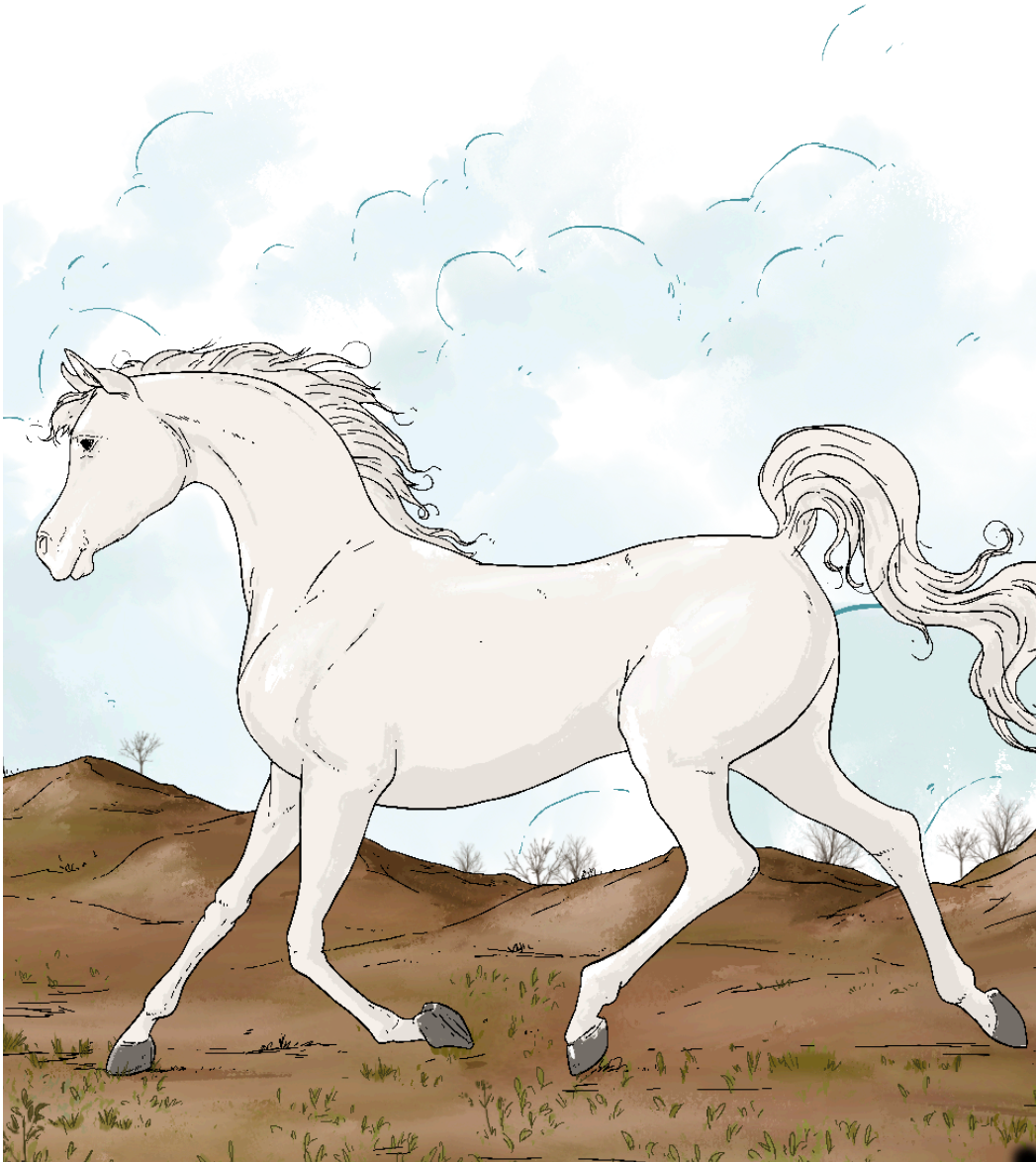
Sözlük › 129

Ahmed Atabey'e

Geldikti bir zaman Sarı Saltık'la Asya'dan,
Bir bir Diyâr-ı Rûm'a dağıldık Sakarya'dan.

Yahya Kemal Beyatlı

FATİH SULTAN MEHMET BUYRUĐU

H. 21 Ramazan 877 / M. 19 Şubat 1473

“Bismillah” diyerek gözlerimi açtım.
Soğuk bir Edrene (Edirne) gecesinde kar her yeri kaplamış.
Kapım daha çalınmadan uzaklardan yaklaşan seslerle uyandım.
Uykuda mıyım? Uyanık mıyım? Anlayamadım.
Kurt ulumalarına yeri göğü sarsan fırtına eşlik ediyor.
Yok, yok bu bir rüya değil.
Sesler her an daha çok yaklaşıyor.
Şehirden uzak bu bağ evinde,
Gecenin bu saatinde, kimler beni görmek için gelebilir ki?
Karlara batan atların kışnemeleri iyice yaklaştı.
Koşup kandili yakmalıyım.
“Akarsu çukurunu kendi kazarmış.”¹
Üstümüze gelen bir dert varsa, bunun tek dermanı bizde.
Hadi hayırlısı bakalım, ya nasip!
Onlar kapıya dayanmadan hazırlanmalıyım.
Selamdı, özürdü derken korkarak, gelenleri içeri alıyorum.
Gelenler devletli, kudretli Osmanlı askerleriydi.
Kimse onlara hesap soramaz da...
Soru sormak da her babayiğidin harcı değil.
“Gecenin bu vakti habersiz neden çıkıp geldiniz?” diyemezsin.

¹ “Akarsu çukurunu kendi kazarmış” atasözü, bir şeyi yapma isteği ve gücü bulunan kişi çalışma yönü ve çözümünü kendisi bulur demektir.

Gözlerine bakmak yürek ister.

Kaftanlarının uçları karlara batmış,

Etekleri baştan başa buz tutmuş,

Üzerlerindeki karları çırpıyorlar.

Ben de onlara hizmet etmek için ocağa odun atıyorum.

Konuklara ikram etmek için üzüm şerbetinden başka da bir şey yok.

“Başıma ne geldi?” diye düşünürken ecel teri döküyorum.

Bu saatte niye evime, üzerime geldiler ki?

Asker ağalarının koca sarıklı, kürklü olanı bana dönüp;

“Müellif² Efendi, hele o işleri bırak yanıma gel,” diyor.

Komutan konuşmaya başlayınca rahatlıyorum.

Şükür devlete karşı bir edepsizliğimiz olmamış.

“Ne karanlıkta yat ne kara düş gör,” demişler.

Elhamdülillah!

Suçumuz yokmuş, bu başlı başına iyi bir haber.

Sadakalar verilsin, şerbetler dağıtılsın.

İki karanın sahibi Sultan Mehmet Han'ın³ üçüncü evladı,

Cem Sultan Hazretleri⁴ şehrimize teşrif etmişler.

Birkaç saat evvel sarayda eğlence sırasında sohbet açılmış.

Aralarında Sarı Saltuk Baba'dan dem vurmuşlar.

Anadolu'da, Rumeli'de, dört bir yanda girdikleri her diyarda,

² Müellif: Yazar.

³ Fatih Sultan Mehmed veya II. Mehmed, Osmanlı İmparatorluğu'nun yedinci padişahıdır. 1444-1481 yılları arasında, 30 yıl boyunca hüküm sürdü. 29 Mayıs 1453 tarihinde Kostantiniyye'yi (İstanbul) fethetti. 1058 yıllık Roma İmparatorluğu'nun fethiyle, “Fâtih” ünvanını aldı.

⁴ Cem Sultan, Fatih Sultan Mehmed'in küçük oğludur. 1481 yılında babasının vefatıyla Bursa'da padişahlığını ilan ettikten sonra 18 gün süren hükümdarlığının ardından Avrupa'ya gitmiş, 1495 yılında İtalya'da vefat etmiştir.

Pirin⁵ adını duyar,
 İzini takip eder, türbeleriyle karşılaşmış.
 Ulu babaları Fatih Sultan Mehmet Han,
 Kostantiniyye'nin (İstanbul) fethinden çok kısa süre önce,
 Rüyasında Sarı Saltuk Baba'yı görmüş.
 Düşünde Sarı Saltuk Baba,
 Kostantiniyye'nin anahtarını Sultan Fatih'e hediye etmiş.
 Yıllar sonra Rumeli topraklarında gezerken,
 Her diyarda Sarı Saltuk ziyaretleriyle⁶ karşılaşmış.
 Bu karşılaşmalardan sonra cihan sultanının aklına rüyası gelmiş,
 Oğlu Cem Sultan'a emretmişler.
 "Ulu atamız kimdir? Ne zaman yaşamış? Ne işler görmüş?
 Bir methiye⁷ yazıp getirsinler," diye buyurmuşlar.
 İşin aslını öğrenince çabucak hazırlanmaya başladım.
 Heyecandan hırkamın düğmelerini ters iliklemişim.
 Niye mi bu kadar telaşlandım?
 Tabii ki gidip sarayda bize ne buyururlar öğreneyim diye.
 Komutan tasalandığımı görüp bıyık altından güldü.
 Beni sakinleştirmek adına:
 – Hoca Efendi, şimdi telaşlanma.
 Sabah olsun erkenden sen çık gel saraya.
 Sana ikram yapalım.
 Kaz eti yedirip, ayva hoşafından içirelim.
 Acele etme, seni yarın şehzademizin huzuruna çıkaralım.

⁵ Pir: Hakk (Tanrı, Allah) yolunda rehberlik yapan, tarikat veya sanatın kurucusu.

⁶ Ziyaret: Gidilmesi, dua edilmesi sevap sayılmış ve âdet hâline gelmiş kutsal yer.

⁷ Methiye: Bir kimseyi veya bir şeyi övmek için yazılmış şiir, övgü.

Deyip toparlanıp gittiler.
Gelişlerinde telaşemden görememişim;
Arkalarında bir koca taburla gelmişler.
Bizi onurlandırmak için Cem Sultan Hazretleri,
Kendi has birliklerini göndermiş davetiye vermeye.
Üzüm şerbetlerini dahi ikram edemedik.
Gece uyumak ne mümkün, gün doğmak bilmedi.

Saraya varıp huzurda öğrendik ki,
Sarı Saltuk Baba'yla ilgili yazılacak olan destanı,
Bize layık görmüşler.
Sultan Fatih, Uzun Hasan'ın⁸ üzerine yürümeden önce,
Cem Sultan'a bu görevi vermiş.
Biz ermiş Sarı Saltuk'u duyar bilir idik,
Himmatlerini umar idik.
Lakin aziz hikâyesini yazmak büyük şeref olacak,
Bu bizim için büyük devlet oldu.⁹
Bu görev zor iştir.
Evi, medreseyi, çoluk çocuğu terk etmek lazımdır.
Öyle bir ayda, bir senede bitmez.
Diyar diyar gezmek, her hana, her köye,
Her obaya uğramak bu işin şartıdır.

⁸ Uzun Hasan: Akkoyunlu hükümdarıdır. Bugünkü İran, Irak, Azerbaycan, Ermenistan ve Türkiye'nin bir bölümünü kapsayan coğrafyada, 1453-1478 yılları arasında hüküm sürmüştür.

⁹ Devlet/devlet olmak: Mutluluk, baht.

SÖZLÜK

Abâ: Yünün dövülmesiyle yapılan kalın ve kaba kumaş yahut bu kumaştan yapılmış yakasız, uzun üstlük.

Abdal: Anadolu'da göçebe olarak yaşayan ve çoğunluğu müzisyen olan halk.

Abanoz: Sıcak iklimlerde yetişen bir cins ağacın çok sert, koyu renkli, çok güzel cila kabul eden, tespih, kutu, ok, baston yapılan, cami ve türbe kapı ve dolapları gibi sanat-kârane işlerde kullanılan çok makbul tahtası.

Ahâli-Ehâli: Bir memleket, şehir veya semtte oturanların, yaşayanların hepsi.

Ahmed Yesevî: Orta Asya Türklerinin dinî hayatında geniş tesirler icra eden ve "Pir-i Türkistan" diye anılan mutasavvıf, Yeseviyye tarikatının kurucusu.

Alperen: Cesur savaşçı.

Alp Er Tunga: Efsanevi bir Türk hakanıdır.

Harcenan: Amasya.

Arık: Zayıf, güçsüz, çelimsiz kişi.

Arş: Allah'ın kudret ve saltanatının tecelli ettiği en yüksek gök katı.

Asilzade: Asil bir aileye mensup olan, soylu kimse.

Atabey: Şehzadelerin yani çocuğun bakım ve öğretimiyle görevli kimse.

Aya Sofia: Ayasofya, eski adıyla Kutsal Bilgelik Kilisesi ve Ayasofya Müzesi (resmî adıyla Ayasofya-i Kebîr Câmî-i Şerîfi), İstanbul'da yer alan

bir cami ve eski bazilika, katedral ve müzedir.

Azık: Yenecek şey, besin, gıda.

Babadağ: Romanya'nın Dobruca bölgesinde, Tulça ilinde yer alan bir kasabadır. Burada, Sarı Saltuk'un en bilinen türbesi yer almaktadır.

Bahr/Bahir: Deniz, derya.

Bahtiyarlık: Saadet, mutluluk.

Batın ilmi: Gizli hakikatleri konu alan ve bu yolla insanı manevi kurtuluşa ulaştırdığına inanılan ilim.

Baybars: Tam adıyla el-Melik'uz-Zâhir Rüknuddin es-Sâlihî el-Bundukdarî (ö. 676/1277) Memlûk sultanıdır (1260-1277).

Bende: Kul, köle, esir, tutsak, bağlı kimse.

Börk: Kadife, çuha, keçe ve özellikle hayvan postundan yapılmış kürksüz başlık Türk ordusunda uzun süre resmî kıyafet olarak kullanılmıştır.

Bilge Kağan, İkinci Göktürk Kağanlığı'nın kağanlarındandır. Türk tarihinin önemli figürlerinden biri olarak değerlendirilir.

Cazibe: Dikkat ve ilgiyi üzerine çekme özelliği, çekicilik, alımlılık.

Cem Sultan: Cem Sultan, Fatih Sultan Mehmed'in küçük oğludur. 1481 yılında babasının vefatıyla Bursa'da padişahlığını ilan ettikten sonra 18 gün süren hükümdarlığının ardından Avrupa'ya gitmiş, 1495 yılında İtalya'da vefat etmiştir.